

Între 15 și 30 iulie 1982 au fost reluate cercetările arheologice în așezarea dacică de la Copăcel. Au fost trasate două noi secțiuni și a fost continuată cea de-a treia din anul 1980. Dispunerea lor a avut în vedere cuprinderea unei suprafețe cât mai mari din zonele neinvestigate anterior, dar și a celei centrale.

Secțiunea III A (25 × 2 m). Este de fapt o continuare spre vest a secțiunii III din anul 1980, față de care s-a lăsat un maror de 0,50 m și s-a deplasat cu un metru mai spre nord în raport cu axul acesteia. Stratul vegetal are o grosime de 20–25 cm și cuprinde, sporadic, fragmente ceramice rulate, ca și pietre de riu de diferite dimensiuni, cu siguranță desprinse din complexele de locuit. Nivelul de cultură, și el deranjat în bună parte, coboară în general până la 60–85 cm, de unde începe lutul galben, steril, cu pietre depuse aluvionar.

Vestigii. În stratul de cultură, cu precădere în primii metri (numerotarea s-a făcut în continuarea celei din 1980) s-au găsit numeroase fragmente de oale-borcan, roșii, cenușii, brune, preponderente fiind ultimele două culori. Mai rare sînt fragmentele de chiupuri și, în general, de oale de mari dimensiuni, și ele de culori și nuanțe variate, mai numeroase cele brune și cenușii, deși cele roșii nu lipsesc. Proportional cu părțile de pereți, s-au descoperit și funduri, pentru vasele modelate cu mina fiind caracteristice cele plate, pentru cele lucrate la roată cele cu inel de sprijin. Angoba se întîlnește în special pe vasele cenușii și cafenii lucrate la roată, dar și pe unele modelate cu mina. Buzele oalelor-borcan sînt în general rotunjite și puțin înclinate spre exterior. Rare sînt cele cu muchia trasă exterior.

Elementele de decor constau din butoni cilindrici, la cele mai multe vase cîte patru, simetrici, plasați deasupra umărului, și din briu alveolar, care este însă surprinzător de rar, la fel ca și „brăduțul”.

Dintre celelalte categorii de vase, subliniem numărul destul de mic al cupelor și fructierelor, ca și pe cel relativ mare al capacelor. S-au mai descoperit numeroase bucăți de zgură de fier și un cuțit.

Secțiunea V (50 × 2 m). Este paralelă cu S II din 1980 și plasată la 5 m nord de aceasta. Ca și aceasta, începe tot de lîngă canalul de

desecare săpat în 1979, de unde s-a început și numerotarea carourilor.

Stratigrafia este similară celei din secțiunile precedente.

Vestigii. Începînd de la 20–25 cm sub actualul nivel de călcare, în stratul de cultură, s-a descoperit în special ceramică. Nu s-au aflat vase întregi. Fragmentele probează existența oalelor-borcan, cenușii, cafenii, brun-roșcate și roșii, a chiupurilor roșii, brune și negre, cu slip în exterior, cu buza lată de 2–5 cm, orizontală. Între materiale se aflau fragmente de chiupuri roșii cu buza în trepte, ca și partea superioară a unui vas similar cenușiu, decorat pe umăr cu striuri circulare, orizontale, ce încadrează trei linii incizate, vârlurite. La fel de rare, ca și în S III, sînt fructierele și cupele, spre deosebire de cești și capace.

Între m 21,80 și 24,30, s-a deschis o casetă de 2,50 × 1,50 m, în malul sudic al secțiunii cu scopul de a se lămurii ce reprezintă aglomerarea și „zidulețul” de piatră, surprinse, parțial, în planul secțiunii. În m 23, exact sub arcul de pietre ce păreau a fi un zid, îngropată parțial în lutul galben, steril, se afla o lespede de conglomerat, cu partea superioară fățuită. Arderea intensă a cîtorva bulgări desprinși din ea a dus la separarea de particule de cupru, ceea ce ne face să credem că ea reprezintă o bucată de minereu adus aici pentru a fi redus.

Între m 25–28 se afla multă ceramică modelată cu mina, un capac, ca și între m 28–31, unde însă se află și bulgări de zgură de fier, prezenți în cantitate mai mare între m 32–30. Între m 37–39 se înregistrează, din nou o cantitate mare de ceramică de ambele categorii, între care și o toartă de ulcior. Faptul se datorează prezenței aici a unei locuințe, al cărei plan se va putea stabili prin coroborare cu cele constatate în S III.

Dintre piesele mai importante descoperite în SV enumerăm două resorturi de fibulă, trei fibule fragmentare, o sirmă de cupru, trei cuțite și un vîrf de săgeată din fier (fig. 1).

Secțiunea VI (30 × 2 m). Este paralelă și la numai 0,50 m nord de S I 1980. Rostul ei a fost de a confirma sau infirma existența „zidului” de piatră de riu descoperit în campania anterioară. Într-adevăr, în m 8, la adîm-

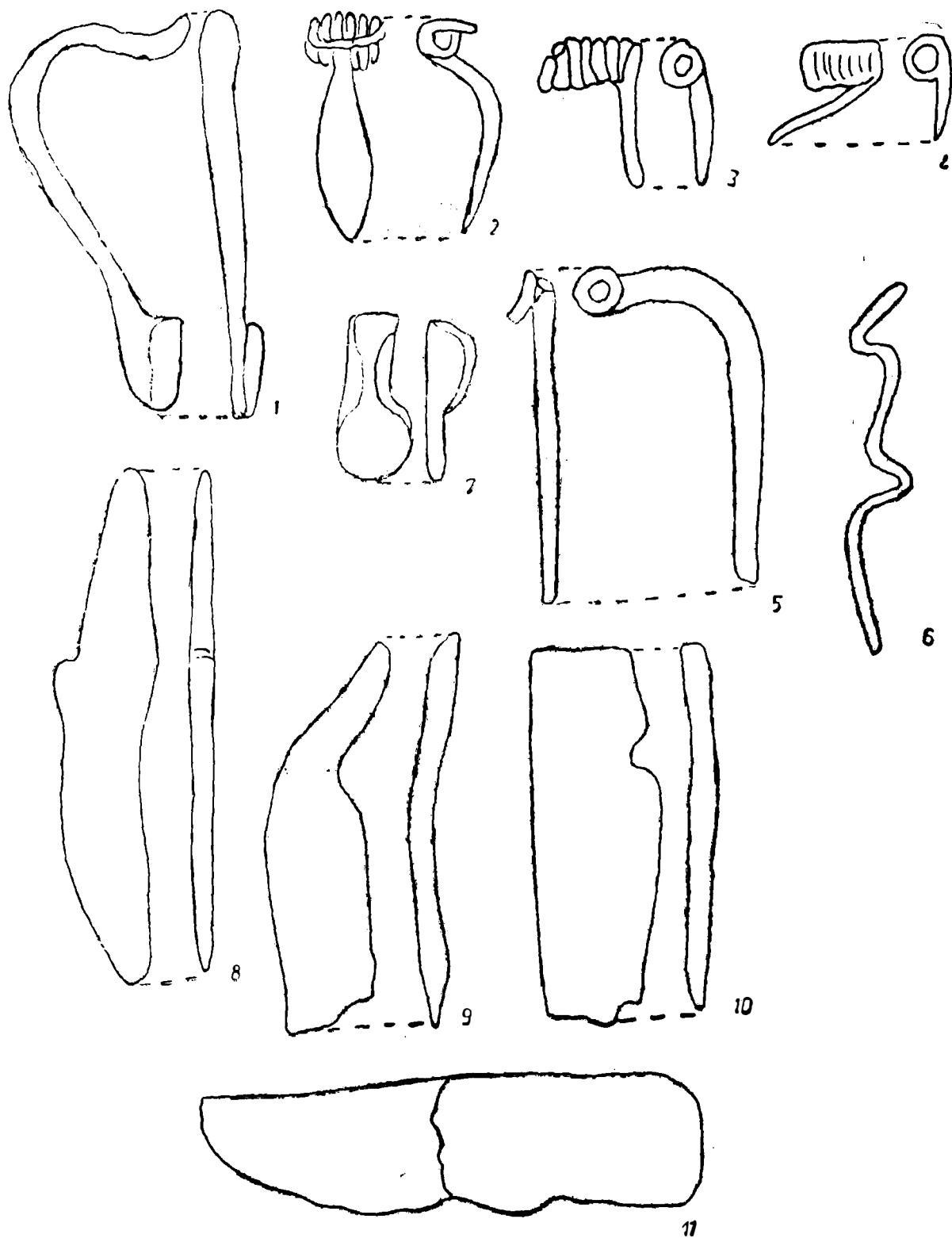

Fig. 1. 1 – 5 fibule; 6 sîrmă de aramă; 7 vîrf de săgeată; 8 – 11 cuțite.

cimea de 25 cm se vede un șir de bolovani ce pot fi resturi ale acestuia.

Vestigiile (ceramică, un cuțit de fier curbat, o rîșniță fragmentară etc.) s-au aflat cu precădere, între m 5 — 10. Predominantă este olăria de bucătărie, multe fragmente păstrînd pe partea interioară resturi organice. În m 14

tre m 13 — 16, dar și în continuare, se află mult chirpic înroșit, cu urmele de nuiiele pe care a fost aplicat, chirpic amestecat cu bulgări de zgură de fier și chiar cu o bucată de lupă neprelucrată, toate lingă un bolovan de lut ce provine mai mult ca sigur din peretele unui cuptor menajer. Facem deci cunoștința

venita
irea de
inereul,

i, între
noi lo-
82), la

ngular,
ntre m
depă-
a a fost
cu dia-
pot fi
respec-
nd, în

și 41 —
le com-

dispara-
ce pot
din S I
idului”
odeaua
re sint
ramică
a supe-
e. Nici
xplica-
a avea
lei de-

au fost
rafață,
ia din
toate

peretele cuptorului menajer, precum și un atelier în care se reduceau fierul și cuprul. Suprafețele lor oscilează între 25 și 80 m². Materialele asigură datarea complexelor la finele veacului I î.e.n. și pe tot parcursul celui următor.

LA STATION DACE DE COPĂCEL, DÉP. DE BRAȘOV

RÉSUMÉ

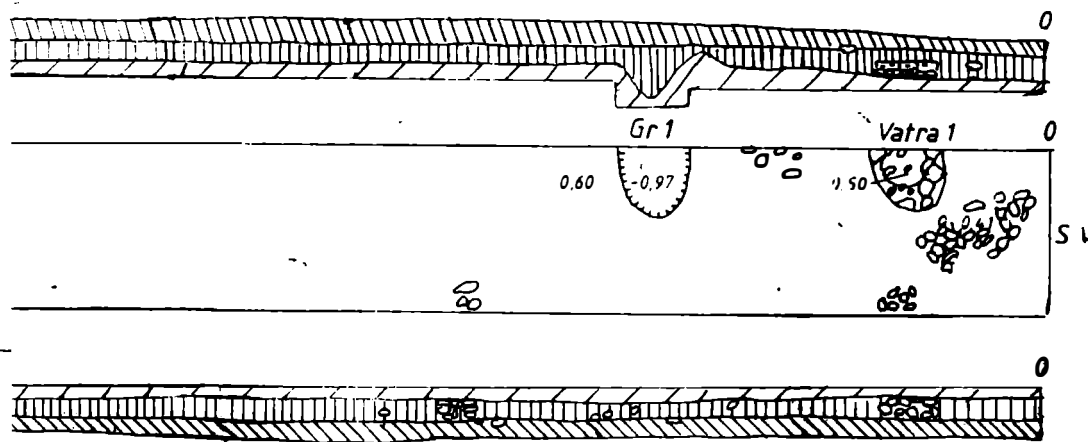
L'auteur présente les fouilles archéologiques effectuées en 1982 dans la station dace de Copăcel, dép. de Brașov. On y a trouvé 5 maisons et un atelier pour le travail du cuivre et du fer.

La station date entre Ier s. av. n. è. et Ier siècle de n. è.

EXPLICATION DES FIGURES

Fig. 1. 1 — 5 fibules; 6 fil en cuivre; 7 point de flèche; 8 — 11 couteaux.

Fig. 2. Profil et plan des fouilles de Copăcel.

ceramică

cum denotă grosimea de numai 5 — 8 cm, a funcționat timp scurt. Pe suprafața ei, și în amestec cu cenușa, fragmente ceramice de la oale modelate cu mîna.

Parțial în peretele nordic al secțiunii s-a intersectat o groapă în formă de V, adîncă de numai 0,97 m, probabil menajeră. Din m 14,50, pe profilul nordic, și 15,75 m, pe cel opus începe o podcă din piatră de riu ce se menține, cu mici intermitențe, pînă în m 24. În interiorul suprafeței podite se află o groapă circulară, cu diametrul de 1 m, adîncită cu numai 35 cm față de nivelul superior al pietrelor podelei. În m 24, oblic pe secțiune, un mic segment de „zid” din pietre nelegate cu mortar. Sub el se afla amintita lespede-minereu de cupru. Inițial, s-a notat complexul drept L 2/1982. Alipirea planurilor S III și S V face însă plauzibilă și o altă posibilitate. Astfel, în-

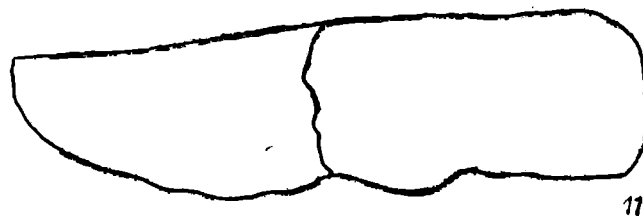
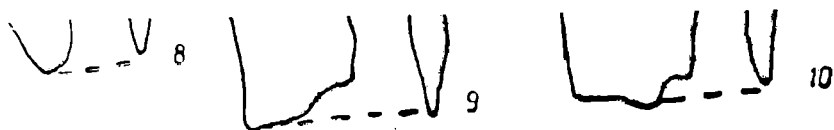
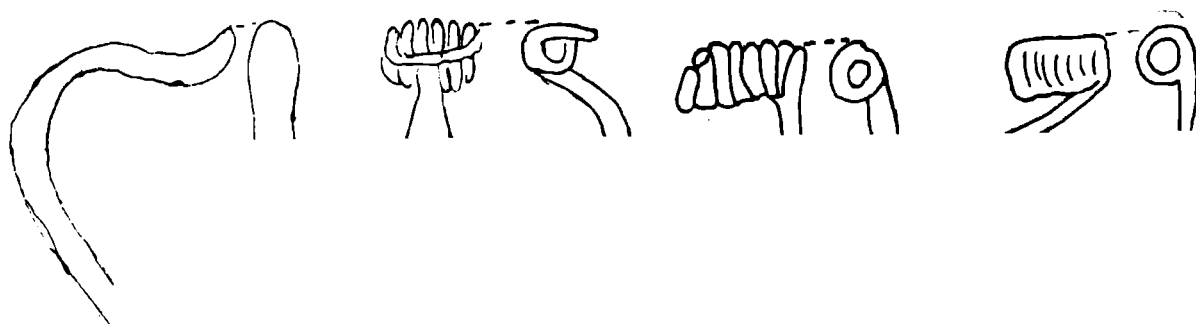

Fig. 1. 1 — 5 fibule; 6 sîrmă de aramă; 7 vîrf de săgeată; 8 — 11 cuțite.

cimea de 25 cm se vede un șir de bolovani ce pot fi resturi ale acestuia.

Vestigiile (ceramică, un cuțit de fier curbat, o rîșniță fragmentară etc.) s-au aflat cu precădere, între m 5 — 10. Predominantă este olăria de bucătărie, multe fragmente păstrînd pe partea interioară resturi organice. În m 14 se află un zig-zag de pietre de rîu, împreună cu părți de rîșnițe de tuf vulcanic. Între m 15 — 21 din nou multă ceramică de ambele categorii, mai numeroasă cea modelată cu mîna. Și aici fragmente dintr-un chiup cu buza în trepte. Aceeași duritate de materiale și între m 23 — 26, între care și un vîrf de săgeată din fier, foliform.

Complex. În S III A, chiar din primul metru (23), începe o aglomerare de pietre de rîu, care este de fapt o continuare a celei din m 19 al S III din 1980. Ca peste tot, este vorba de două straturi: unul superior (de la -0,25 m), compus din bolovani izolați și de unul inferior (ce începe la -0,37 m) compact, așezat direct pe lutul steril. Cel din urmă constituie podeaua, iar primul povara așezată peste acoperișul de stuf sau paie, pentru a-l proteja de vînt. Podeaua amintită ocupă 5 m din lungimea S III A și continuă pînă în m 19 al S III 1980, ceea ce, împreună cu marmorul de 0,50 m ar da un pavaj de peste 9 m lungime. Demantelarea pietrelor nu a dus la descoperirea gropilor de stilpi ori a altor elemente de construcție, ceea ce nu ne împiedică însă a situa aici una din locuințele de suprafață reperate în acest an (L 1/1982).

În restul secțiunii, mai precis între m 26 — 29 și 32 — 35, se află două suprafețe de pavaje din bolovani de rîu pe care ne ferim însă ale considera ca aparținătoare unor locuințe pînă la investigarea zonelor învecinate.

În S V, m 1 — 2, la 41 cm adîncime, se află un pat de pietre ce pot fi puse în relație cu o vatră de foc din m 2 — 3. Circulară, dar așezată pe un strat de pietre alungit, aceasta este de dimensiuni mici (50 × 60 cm) și, după cum denotă grosimea de numai 5 — 8 cm, a funcționat timp scurt. Pe suprafața ei, și în amestec cu cenușa, fragmente ceramice de la oale modelate cu mîna.

Parțial în peretele nordic al secțiunii s-a intersectat o groapă în formă de V, adîncă de numai 0,97 m, probabil menajeră. Din m 14,50, pe profilul nordic, și 15,75 m, pe cel opus începe o podea din piatră de rîu ce se menține, cu mici intermitențe, pînă în m 24. În interiorul suprafeței podite se află o groapă circulară, cu diametrul de 1 m, adîncită cu numai 35 cm față de nivelul superior al pietrelor podelei. În m 24, oblic pe secțiune, un mic segment de „zid” din pietre nelegate cu mortar. Sub el se afla amintita lespede-minereu de cupru. Inițial, s-a notat complexul drept L 2/1982. Alipirea planurilor S III și S V face însă plauzibilă și o altă posibilitate. Astfel, în-

tre m 13 — 16, dar și în continuare, se află mult chirpic înroșit, cu urmele de nuiiele pe care a fost aplicat, chirpic amestecat cu bulgări de zgură de fier și chiar cu o bucată de lupă neprelucrată, toate lingă un bolovan de lut ce provine mai mult ca sigur din peretele unui cuptor monoșarjă. Facem deci cuvenita modificare, adică de a schimba denumirea de L 2 în aceea de atelier de redus minereul, atît de fier, cît și de cupru.

În casetă, dar și în planul secțiunii, între m 25 — 28, se observă conturul unei noi locuințe cu podeaua din piatră (L 3 1982), la 0,24 m adîncime.

O locuință (L 4 1982), cu plan rectangular, tot cu podea din piatră de rîu, se află între m 34 — 40, suprafața acesteia putînd să depășească 30 m². În centrul ei, unde podeaua a fost dislocată, se află șase gropi circulare cu diametre diferite, dintre care numai două pot fi considerate ca gropi de stilpi (0,70 și, respectiv, 0,92 m adîncime), celelalte nefiind, în legătură cu construcția.

Alte depuneri de bolovani (m 30 — 32 și 41 — 43) nu pot fi puse în legătură cu eventuale complexe de locuit.

În S VI, în m 5 — 10 se află pietre disperate, dar și ordonate rectiliniu sau în arc, ce pot fi puse în legătură cu perimetrul L 1 din S I 1980. În m 8 se află continuarea „zidului” surprins în 1980, iar între m 15 și 20 podeaua unei locuințe (L 5/1982), ale cărei pietre sînt amestecate cu o mare cantitate de ceramică de ambele categorii, între care și partea superioară a unui chiup cu buza în trepte. Nici aici nu s-au observat gropile de par, explicația putînd să constea în aceea că locuința avea stilpi numai la coțuri. Suprafața podelei depășește 25 m².

În total, în campania din anul 1982 au fost descoperite cinci locuințe, toate de suprafață, cu podeaua din piatră de rîu și elevația din lemn și chirpic (se pare însă că nu la toate pereții erau lipiți cu lut), precum și un atelier în care se reduceau fierul și cuprul. Suprafețele lor oscilează între 25 și 80 m². Materialele asigură datarea complexelor la finele veacului I î.e.n. și pe tot parcursul celui următor.

LA STATION DACE DE COPĂCEL, DÉP. DE BRAȘOV RÉSUMÉ

L'auteur présente les fouilles archéologiques effectuées en 1982 dans la station dace de Copăcel, dép. de Brașov. On y a trouvé 5 maisons et un atelier pour le travail du cuivre et du fer.

La station date entre Ier s. av. n. è. et Ier siècle de n. è.

EXPLICATION DES FIGURES

Fig. 1. 1 — 5 fibules; 6 fil en cuivre; 7 point de flèche; 8 — 11 couteaux.

Fig. 2. Profil et plan des fouilles de Copăcel.

